

Omgevallen boekenkast

Zo typeerde mijn promotor mij als onderzoeker en daar zit een kern van waarheid in. Ik raadpleeg graag veel wetenschappelijke bronnen bij het doen van onderzoek. Voordat ik begon met mijn promotieonderzoek had ik het beeld van de promovendus in de studeerkamer, omringd door boeken en vele ordners vol artikelen, voorzien van onderstrepingen en aantekeningen. Daarnaast een kaartsysteem in een ladekastje met voor elke bron een kaartje en een opmerking over de relevantie van de bron. In de eerste jaren begon ik ook met printen van artikelen om ze overal te kunnen lezen en te annoteren. Mijn boekenkast raakte al snel gevuld met dozen artikelen en een rij boeken, voorzien van gekleurde papiertjes om de geselecteerde passages terug te kunnen vinden wanneer ik ging schrijven. De e-reader bestond al, maar daar kon je eigenlijk alleen tekst op lezen; de tablet moest nog uitgevonden worden.

Halverwege mijn promotietraject kreeg ik een tablet en toen kon ik niet alleen artikelen downloaden, maar ze ook voorzien van markeringen en aantekeningen. Archiveren kost geen fysieke ruimte meer en lezen in de trein vereist niet langer dat ik een zware tas aan mijn schouder meezeul. Maar nog belangrijker, het terugvinden van relevante bronnen en citaten in mijn digitale archief is kinderlijk eenvoudig geworden. Dat nam niet weg dat ik bij het schrijven van mijn dissertatie ook gebruik moest maken van mijn papieren archief uit de eerste jaren en ik regelmatig werkte aan een bureau bezaaid met opengeslagen boeken en stapels artikelen. Ik moest daaraan terugdenken toen ik na de verdediging mijn boekenkast heb geruimd. Een container vol papier heb ik naar de straat gerold.

De digitalisering biedt dus niet alleen veel nieuwe mogelijkheden voor archiveren, terugzoeken en delen van relevante kennis, het maakt ook dat we op zoek moeten naar een nieuwe typering voor de onderzoeker met liefde voor theorie, want de omschrijving 'omgevallen boekenkast' verliest zijn kracht als metafoor. Dat wordt me nog duidelijker als ik langs de voormalige bibliotheek in Rotterdam loop en de lege ruimte zie, want daar kan ook letterlijk geen boekenkast meer omvallen.

Jos Fransen
Lector Teaching, Learning & Technology

Gepubliceerd op 15/10/2015 in de Nieuwsbrief van de bibliotheek van Inholland